

Buzescu împotriva României - 61302/00

Hotărârea din 24.05.2005 [Secția a III-a]

Art. 1 din Protocolul nr. 1

Art. 1 § 1 din Protocolul nr. 1

Respectarea bunurilor

Anularea reînscrierii în barou a unui avocat având ca urmare pierderea unei părți din clientelă: *încălcare*

Art. 6

Procedură civilă

Art. 6 § 1

Proces echitabil

Lacune în procedurile administrative și judiciare privind anularea reînscrierii în barou a unui avocat: *încălcare*

În fapt: Reclamantul, de profesie avocat, s-a înscris în Baroul Constanța la sfârșitul anilor '70. După ce a plecat din România în Statele Unite, a fost radiat din barou. La întoarcere, reclamantul a cerut reînscrierea. În 1991, Baroul Constanța a dispus reînscrierea reclamantului, însă pe lista avocaților fără drept de exercitare a profesiei, întrucât era membru al unui alt barou. În 1996, Baroul Constanța a decis reintegrarea deplină a reclamantului și înscrierea pe lista avocaților cu drept de exercitare a profesiei. Totuși, la 27 iunie 1996, Uniunea Națională a Avocaților (UAR) a considerat că reînscrierea unui avocat ținea de competența sa și că Baroul Constanța și-a depășit atribuțiile, în 1991, când a luat decizia respectivă. Reiese că decizia UAR nu a fost niciodată notificată nici reclamantului, nici Baroului Constanța. În acest interval, reclamantul a depus o cerere de înscriere în Baroul București, la care nu a primit niciun răspuns. Reclamantul s-a adresat UAR pentru a clarifica și a rezolva situația, apoi curții de apel pentru anularea deciziei luate de UAR în iunie 1996. Dat fiind că reclamantul bănuia că această decizie a fost „aranjată” ulterior, în cadrul procedurii în fața curții de apel, a solicitat consultarea registrului original al deciziilor UAR. Curtea de apel a respins această cerere, apreciind că Baroul Constanța și-a depășit competențele prin luarea deciziei din 1991. Hotărârea curții de apel a fost confirmată de Curtea Supremă de Justiție, care a stabilit că numai UAR avea competența de a se pronunța cu privire la cererile avocaților de înscriere sau de reînscriere în barou. În plus, Curtea Supremă de Justiție a considerat că anularea înscrierii reclamantului în Baroul Constanța nu îl priva de dreptul de a sesiza autoritatea competentă pentru a se pronunța cu privire la cererea de reînscriere.

În drept: Art. 6 § 1 (proces echitabil) - Părțile au admis că procedura care a condus la adoptarea deciziei UAR din 27 iunie 1996 nu răspundea exigențelor art. 6 § 1. Desigur că decizia contencioasă a fost supusă apoi instanțelor interne în vederea unui control jurisdicțional complet, însă Curtea apreciază că acestea

nu s-au pronunțat asupra unor aspecte ale cauzei. În special, instanțele interne nu au răspuns la principalele argumente ale reclamantului, din care reieșea că acesta a acționat cu bună-credință atunci când a depus, în 1991, cererea de reînscrisoare în Baroul Constanța și că, în orice caz, nu putea să fie tras la răspundere pentru omisiunile baroului (care nu a comunicat cererea la UAR) și ale UAR (care nu a controlat legalitatea deciziei baroului). În ceea ce privește neregularitatea bănuită de reclamant și, în consecință, de cererea de consultare a registrului original al deciziilor UAR, Curtea se arată sceptică față de atitudinea curții de apel, care a admis inițial cererea reclamantului și apoi a revenit asupra acestei decizii. Reclamantului i s-ar impune o sarcină disproporționată dacă i s-ar cere să depună o plângere penală pentru a denunța neregularitatea bănuită. Pe cale de consecință, luând în considerare ansamblul procedurii, Curtea reține că exigențele unui proces echitabil nu au fost respectate.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Art. 1 din Protocolul nr. 1 – Răspunderea statului pârât: Guvernul susține că statul nu poate fi ținut răspunzător pentru consecințele negative ale deciziei unei asociații profesionale, însă Curtea nu împărtășește această opinie. UAR este un organism constituit în mod legal, investit cu prerogative administrative și normative, care urmărește un obiectiv de interes public în legătură cu profesia de avocat. În consecință, răspunderea statului a fost angajată prin adoptarea deciziilor administrative ale UAR contestate de către reclamant.

Aplicabilitate: Art. 1 din Protocolul nr. 1 se poate aplica cabinetelor de avocați și clientelei acestora, deoarece este vorba de entități cu o anumită valoare; care, având din mai multe puncte de vedere caracterul unui drept privat, constituie o valoare patrimonială. Ținând seama de faptul că pentru a-și „exploata” clientela, reclamantul trebuia să-i furnizeze o gamă completă de servicii asigurate de un avocat român, inclusiv reprezentarea în justiție, Curtea reține că acesta putea pretinde că posedă un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la momentul adoptării deciziei UAR în iunie 1996, și anume clientela pe care și-a format-o în România între 1991 și 1996.

Observație: Dat fiind că anularea înscrierii sale în Baroul Constanța a condus la pierderea unei părți din clientela care era interesată de capacitatea reclamantului de a furniza o gamă completă de servicii în calitate de avocat român și, în consecință, la pierderea câștigului viitor, rezultă a fost încălcat dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale. Chiar dacă s-ar presupune că decizia UAR nu era incompatibilă cu principiul legalității, Curtea subliniază un element de incertitudine și imprecizie în legile și normele interne care confereau UAR competența de a anula deciziile baroului. Atingerea adusă dreptului reclamantului urmărea un obiectiv ce ținea de interesul general, și anume controlul UAR asupra (re)înscrierilor în barou. Totuși, fiind vorba de proporționalitatea ingerinței, ținând cont de obligația juridică care incumba UAR de a controla înscrierile în barou și de faptul că organismul profesional nu și-a îndeplinit această obligație cu privire la reclamant înainte de 1996, atingerea adusă dreptului acestuia a fost gravă, mai ales că l-a privat, cinci ani după reînscrisoarea în Baroul Constanța, de dreptul de a exercita profesia de avocat. Prin urmare, autoritățile nu au clarificat situația reclamantului și nu i-au indicat cum să o rezolve. În consecință, anularea înscrierii reclamantului în Baroul Constanța nu a constituit o măsură proporțională.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Redactat de grefă, prezentul rezumat nu obligă Curtea.